

TURMUSH MADANIYATINI YUKSALTIRISHDA KITOB MUTOLAASINING AHAMIYATI

Eshmuratov Ájiniyaz

Berdoq nomidagi Qaraqalpoq Davlat Universiteti óqtuvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10573445>

Annotatsiya. Bu maqolada turmush madaniyatini yuksaltirishda kitob mutolasining ahamiyati, qaror va farmoyishlar haqida sóz etilgan.

Kalit sózlar: turmush, kitob, mutola, kitob dókonlari, aql, tálim, mánaviyat.

THE IMPORTANCE OF READING BOOKS IN IMPROVING THE CULTURE OF LIFE

Abstract. This article talks about the importance of reading books, decisions and orders in improving the culture of life.

Keywords: life, book, reading, bookstores, mind, education, spirituality.

ЗНАЧЕНИЕ ЧТЕНИЯ КНИГ В ПОВЫШЕНИИ КУЛЬТУРЫ ЖИЗНИ

Аннотация. В данной статье говорится о значении чтения книг, решений и приказов в повышении культуры жизни.

Ключевые слова: жизнь, книга, чтение, книжные магазины, разум, образование, духовность.

Prezidentimizning “Obod qishloq dasturi tóg‘risida”gi Farmoni ijrosini táminlash maqsadida respublika bóylab aholining huquqiy, tibbiy va turmush madaniyatini oshirish borasida keng qamrovli ishlar amalga oshirib kelinmoqda. Yurtimizda turli madaniy-márifiy tadbirlar, sayyor qabullar tashkil etilib, qishloq aholisiga qabul qilingan amaldagi qonun va boshqa me‘yoriy hujjatlar yuzasidan tegishli tushuntirishlar berilmoqda. Aholini qiziqtirgan savollarga javoblar berilishi bilan mavjud muammolarni hal qilish bóyicha ular tomonidan berilgan murojatlar qabul qilinmoqda.

Mamlakatimizda ógil-qizlarni kitobga oshno qilish, kitob mutaolaasi yordamida yot g‘oyalar tásiridan asrash, ertamiz egalarini vatanparvarlik va milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalashga qaratilgan keng kólamli chora-tadbirlar istiqlol yillarida shakillantirilib, mazmunan tóldirib borilmoqda. Dalatimiz rahbari Shavkat Mirziyoyevning 2017 yil 12 yanvardagi “Kitob mahsulotlarini chop etish va tarqatish tizimini rivojlantirish, kitob mutolasi va kitobxonlik madaniyatini oshirish hamda targ‘ibot qilish bóyicha komissiya tuzish tóg‘risida”gi farmoyishi mamlakatimizda kitobga bólgan e‘tibor darajasini yanada oshirib, noshirlik va matbaa sohasidagi yangi islohotlarni amalga oshirishni taqozo etmoqda.

Mazkur farmoyishga binoan Ózbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan kitob mahsulotlarini chop etish va tarqatish tizimini rivojlantirish, kitob mutolaasi va kitobxonlik madaniyatini oshirish hamda targ‘ibot qilish bóyicha kompleks chora-tadbirlar dasturi ishlab chiqildi. Dastur uch yónalishdagi masalalarni óz ichiga olgan. Bular ichida kitob mahsulotlari umumiy buyurtmasini shakillantirish, chop etish va tarqatish tizimini takomillashtirish, tarjima faoliyati va bolalar adabiyotiga ixtisoslashgan nashriyotlarga moliyaviy imtiyozlar berish, qóllab quvatlash, noshirlar va adabiyotlarni rag‘batlantirish, soliq imtiyozlari qóllash kabi masalalar yónalishi muhim ahamiyatga ega. Mazkur yónalishda belgilangan vazifalardan biri bolalar

adabiyotiga ixtisoslashgan nashriyotlarga moliyaviy imtiyozlar berish, moddiy qóllab-quvvatlash va rivojlantirish tizimini takomillashtirish bóyicha aniq takliflar ishlab chiqishdir. Ushbu vazifa sohaga tegishli vazirlik va mutassadi tashkilotlar zimmasiga yuklatilgan bólib, uning ijrosi kelgusida bolalar adabiyotini nashr qilishga ixtisoslashgan nashriyotlarni aniqlash mezonlarini belgilash, ularga qóshimcha soliq imtiyozlari berish va moddiy qóllab-quvvatlashni yólga qóyishni táminlashga xizmat qiladi. Bu mamlakatimizda bolalar adabiyotiga ixtisoslashgan nashriyotlar soni kópayib, shu yónalishda chop etiladigan kitoblar salmog‘i yanada oshadi degani.

Soha rivojida yana bir muhim omil borki, bu modernizatsiya jarayonidir. Gap matbaa korxonalarini texnik va texnologik yangilash haqida. Ózbekiston matbuot va axborot agentligi tizimidagi matbaa korxonalarida ham ishlab chiqarishga yangi texnologiyalarni joriy qilish ishlari bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda.

Mánaviy jasorat sohibi deb ardoqlangan atoqli adabiyotshunos olim va tarjimon Ozod Sharofiddinov dunyodagi yetti mójizaga tárif berib “... yetti mójiza inson aqlining, tafakkurining, qalbining otashin madhiyasi, inson dahosining ulug‘ligiga qóyilgan mangu obida bólib kelmoqda.

Biroq, shunday bólsa-da, olamda yana bir mójiza borki, uning buyukligi, muqaddasligi yetti mójizaning jamiki ulug‘vorligi, gózalligidan kamlik qilmaydi. Bu mójiza-kitob. Kitobning mójizasi, mójiza bólganda ham birinchi mójiza ekanligini kópgina buyuk odamlar qayd qilgan” deb yozadi. Jumladan, yozuvchi va dramaturg S. Sveyg “Qayerdagi kitob bor ekan, u yerda odam ózi bilan ózi holi, óz kólami doirasida qolib ketmaydi, u ótmish va bugungi kunning barcha olamshumul yutuqlariga, butun insoniyatning fikr va tuyg‘ulariga oshno bóлади”, deb yozadi.

Yozuvchi va faylasuf J. Svift “Kitoblar aql farzandlaridir” desa, pedagog va yozuvchi Y.A.Komenskiy “Kitoblar donishmandlikni yoyish qurolidir” deydi, faylasuf va tarixchi F. Bekon esa “Kitoblar zamon tólqinlarida suzuvchi va ózining qimmatbaho yukini avlodlardan-avlodlarga avaylab eltuvchi tafakkur kemalardir”, deb yozadi. Ana shu tariqa buyuk allomalar, donishmandlar va yozuvchi-yu olimlar kitobning mójizaga, nurga, tafakkur quvvati va ustuniga, mangulik va mánaviyat timsoliga, bilim manbaiga, sodiq dóstga, davr kózqusiga óxshatganlar. Eng muhimi, kitob jaholatga qarshi márifat bilan kurashda yengilmas kuchdir.

Bugun mamlakatimizda mánaviy islohotlar jarayoni sifat jihatidan ózining yangi va yanada yuksak pog‘onasiga qadam qóydi. Jamiyatimiz hayotida bebaho va betakror qadriyat va an‘analarni qaror toptirishga, hususan, xalqimiz, ayniqsa, yosh avlodning mánaviy-intellektual salohiyati, ongu tafakkuri va dunyoqarashini yuksaltirishda, ona Vatani va xalqiga muhabbat va sadoqat tuyg‘usi bilan yashaydigan barkamol shaxsni tarbiyalashda beqiyos ahamiyatga ega bólgan kitobxonlik madaniyatini oshirishga alohida e‘tiborning mahsuli sifatida qabul qilingan “Kitob mahsulotlarini nashr etish va tarqatish tizimini rivojlantirish, kitob mutolaasi va kitobxonlik madaniyatini oshirish hamda targ‘ib qilish bóyicha kompleks chora-tadbirlar dasturi tóg‘risida”gi Ózbekiston Respublikasi Prezidenti qarori soha taraqqiyotiga keng yól ochgan tom mánodagi muhim hujjat bóldi.

Axborot texnologiyalari beqiyos darajada rivojlanib borayotgan, virtual dunyo turli-tuman axborot oqimi bilan tólib-toshgan hozirgi zamonda yoshlarning mánaviy va badiiy-estetik ong-tafakkurini tarbiyalash, ularda kitobxonlik madaniyati va kónikmasini shakllantirish har qachongidan ham dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu qaror bilan kitob mahsulotlarini nashr etish va tarqatish tizimini rivojlantirish, kitob mutolaasi, xususan, elektron kitob óqish va

kitobxonlik madaniyatini oshirish hamda targ'ib etish b'oyicha kompleks chora-tadbirlar dasturi tasdiqlandi.

Dasturda, eng avvalo, kitob mahsulotlarini chop etish va tarqatish, matbaa sohasini yanada jadal rivojlantirishga oid normativ-huquqiy bazani takomillashtirish, ijtimoiy ahamiyatga ega b'olgan kitoblarni, xususan, bolalarga m'oljallangan adabiyotlarni chop etishni davlat tomonidan q'ollab-quvvatlashga alohida e'tibor qaratilgan.

Mamlakatimizda keyingi yillarda kitob savdosi va kitob d'okonlarga birmuncha e'tibor qaratilgan b'olsa-da, lekin xizmat k'orsatish sifati va d'okonlar soni aholining o'sib borayotgan m'naviy talablariga t'og'ri kelmasdi. Shu bois mazkur hujjatda har bir shahar va tumanda kitob savdosiga ixtisoslashgan d'okonlarni tashkil etish, ularni q'ollab-quvvatlash maqsadida esa yuridik shaxs maqomidagi tadbirkorlik subyektivlariga foydalanmayotgan davlat mulki obyektlarini tekin foydalanishga berish, savdo aylanmasida kitob sotish ulushining hajmi 70 foizdan k'op b'olgan yuridik shaxs maqomidagi subyektlariga alohida statistik hisobi yuritilishi va ular 2020 yil 1 yanvariga qadar yagona soliq t'olovidan ozod etilishi k'ozda tutildi. Shu bilan birga ilmiy-nazariy, ilmiy-ommabop va k'orgazmali adabiyotlardan iborat ixtisoslashgan kitob d'okonlari faoliyatini rivojlantirish ham alohida tilga olib o'tildi. M'ulumki, avvallari kitob va kitobxonlikni keng miqyosda tizimli targ'ib-tashviq qilishga yetarli e'tibor berilmaganligini mamlakatimiz jamoatchiligi vakillari turli yig'in va mashvaratlarda, ommaviy axborot vositalarida kuyinib gapirganlariga guvoh b'olganmiz. Qarorda kitob mutolaasi va kitobxonlik madaniyatini oshirishga doir targ'ibot ishlarini tizimli va samarali tashkil etish, bu borada kitobxonlar, kutubxonachi va targ'ibotchilar o'rtasida "Eng kitobxon maktab", "Eng kitobxon mahalla", "Eng kitobxon oila", "Eng faol kutubxonachi" kabi k'orik-tanlovlarning saralash va respublika bosqichlarini o'tkazish belgilandi. Bu esa mamlakatimizda kitobxonlik harakati ommaviy tus olishiga o'ziga xos turtki b'oladi.

Mustaqillik yillarida O'zbekiston xalqaro hamjamiyatdan munosib o'rin egallab va xorijiy mamlakatlar bilan keng qamrovli siyosiy, iqtisodiy va madaniy-gumanitar aloqalarni y'olga q'oydi.

Xalqimiz, ayniqsa yoshlarimiz jahon madaniyati va adabiyotidan bahramand b'olishi uchun keng imkoniyatlar yaratildi. S'oz yuritilayotgan qarorda ham "jahon adabiyotining eng sara namunalarini o'zbek tiliga tarjima qilish b'oyicha davlat buyurtmalari berish" vazifasi belgilandi. Bu asosan jahon adabiyotining nodir namunalarini tarjima qilish va targ'ib qilishga ixtisoslashgan "Jahon adabiyoti" jurnali ijtimoiy jamoasi zimmasiga ham alorhida mas'uliyat yuklaydi.

Prezidentimiz qarorida mazmunan sayoz, milliy m'naviyat va qadriyatlarimizga, axloq me'yorlariga mos kelmaydigan, yoshlar tarbiyasiga salbiy t'asir k'orsatadigan adabiyotlarni tayyorlash, bosib chiqarish va tarqatishning oldini olish yuzasidan mutasaddi idoralar zimmasiga aniq vazifalar yuklangan. Millatimiz kelajagiga daxldor b'olgan mazkur masalaning ahamiyatini hisobga olib, bu borada jamoatchilik vakillari - yozuvchilar, olimlar, o'qituvchilar, ota-onalar ham mas'ul ekanliklarini unutmashligimiz lozim.

Davlatimiz rahbari Shavkat Mirziyoyev o'tgan yili saylovchilar bilan uchrashuvlarda va shu yil turli sohalar vakillari bilan o'tkazgan video-selektorlarda xalqimizni, ayniqsa, yoshlarni kitob o'qishga d'avat etib, yanvar oyida ayni masala yuzasidan farmoyish ham qabul qilgan edi. Biz s'oz yuritayotgan qaror ham Prezidentimizning bu boradagi izchil siyosatining mantiqiy davomi sifatida yuzaga chiqqan. Bugun, zamonaviy axborot va innovatsion texnologiyalar rivojidan

hamda internet imkoniyatlaridan aqlimiz shoshib qolayotgan bir paytda, odam bolasi hayotida kitobning órni va ahamiyati yóqoldi, deguvchilar kóplab topiladi. Bu kabi qarash nihoyatda yuzaki va soxta ekanligini hayotning ózi isbot etmoqda.

Birgina misol: xalqaro tadqiqotlar va sórovlar rivojlangan G'arb mamlakatlarida internetdan foydalanuvchilar soni qanchalik oshayotgan bólsa, kitob sotib olish va óqish ham xuddi shunga muvofiq ravishda ósayotganligini kórsatgan. Vaholanki, bu tadqiqotlar internet texnologiyalari nihoyatda taraqqiy qilgan va uning xizmatlari kun sayin oshayotgan G'arb davlatlarida ótkazilgan. Bu narsa kitobning órnini hech narsa bosa ololmaganini, uning mójizaviy kuch-qudrati oldida internetdek eng qulay va zamonaviy vosita ham ojiz qolishini kórsatayapti.

Prezidentimizning "Kitob mahsulotlarini nashr etish va tarqatish tizimini rivojlantirish, kitob mutolaasi va kitobxonlik madaniyatini oshirish hamda targ'ib qilish bóyicha kompleks chora-tadbirlar dasturi tóg'risida"gi qarori bugun dunyoda shiddat bilan kechayotgan intellektual raqobat va musobaqa hamda xalqimizning kun sayin oshib borayotgan mánaviy ehtiyoj va talablariga hamohang ekanligi bilan katta ahamiyat kasb etadi hamda mamlakatimiz va jamiyatimiz taraqqiyotiga xizmat qiladi. Muhtaram Yurtboshimiz óz máruzalarining biridi "Innovatsiya bólmaz ekan, bugungi davr shiddati, fan-texnikaning mislsiz yutuqlari bilan hamqadam bólolmaymiz", deb ayni haqiqatni aytgan edilar.

Tálim bóyicha Xalqaro komissiya tomonidan XXI asr - fan texnika taraqqiyoti davrida tálim oldiga 4 ta ustuvor maqsad qóyilgani alohida e'tirof etiladi: yashashni, anglashni, bajarishni órganish hamda birgalikda yashash, anglash va bajarishni órganish.

Barcha mamlakatlar oldiga aynan shu maqsadlarni amalga oshirish, innovatsion yondashuv asosida yoshlarning bor qobiliyat va iqtidorlarini yuzaga chiqara olish talabi qóyilgan.

Óz navbatida aholining turli toifalarini "Hayot davomida tálim olish" prinsipi asosida mehnat bozorida óz órnini topishga imkoniyat yaratish lozim.

Bu jarayonda óquv muddatlari tabaqalashgan tizimni joriy etish, yangi kasblar va mutaxassisliklar, óquv yuklamalari, tálim standartlari tuzilmasining tubdan yangilangan shakllarini yirik ish beruvchi korxonalar va tashkilotlar, vazirlik hamda idoralardan malaka talablari asosida qayta ishlab chiqishdek óta mas'uliyatli va murakkab vazifalarni samarali hal etish talab etiladi.

Ózbekiston Respublikasi Prezidentining "2019-2021 yillarda Ózbekiston Respublikasini innovatsion rivojlantirish strategiyasini tasdiqlash tóg'risida"gi Farmonida "Jamiyat va davlat hayotining barcha sohalari shiddat bilan rivojlanayotgani islohotlarni mamlakatimizning jahon sivilizatsiyasi yetakchilari qatoriga kirish yólida tez va sifatli ilgarilashini táminlaydigan zamonaviy innovatsion g'oyalar, ishlanmalar va texnologiyalarga asoslangan holda amalga oshirishni taqozo etadi", deb alohida tákidlangan.

Darhaqiqat, tálimni innovatsion rivojlantirish sohasida taraqqiy etgan davlatlarning tajribasini chuqur órganish va tatbiq etish, xalqaro hamkorlikni rivojlantirish, xalqaro loyihalarni amalga oshirish bugun har qachongidan muhimdir.

Xalqaro hamkorlik, óz navbatida, tálim sifatini yaxshilash, mutaxassislar va boshqaruv personalini malakasini oshirish, respublika hududlarida xorijiy investitsiya loyihalarini jadal sur'atlar bilan amalga oshirish hamda vazirlik va idoralarning buyurtmalari asosida maqsadli kadrlar tayyorlash, ish joylarini malakali kadrlar bilan táminlash imkonini beradi.

Taraqqiy etgan mamlakatlarning tálimda erishgan bilim va tajribalarini órganish va tatbiq etish, innovatsion pedagogik texnologiya-lardan maksimal darajada foydalangan holda óquv jarayonini tashkil etish imkonini beradi.

Yosh avlodni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda kitobning órni va ahamiyati beqiyosligi hisobga olinib, kórgazma va festivallar ham an'anaviy ótkazib kelinmoqda. "Ózbekiston matbuoti" milliy forumi va uning doirasidagi "Bolalar adabiyoti" kórgazmasi, Qoraqalpog'iston Respublikasi va viloyatlar markazlarida "Adabiyotga e'tibor - mánaviyatga, kelajakka e'tibor" shiori ostida ótkazilayotgan "Kitob bayrami", "Sog'lom va mánaviy yetuk avlod - yurt kelajagi" shiori ostida tashkil etilayotgan "Bolalar kitobi" festivallarida nashriyotlar tomonidan sónggi yillarda nashr etilgan adabiyotlar, shu jumladan, bolalar kitoblari, ayniqsa, óquv-márifiy kitoblar, ensiklopedik lug'at va málumotnomalarning erkin savdosi uyushtirilmoqda, shoir va yozuvchilar, yosh ijodkorlarning uchrashuv va mushoiralari, noshir va matbaachilar bilan muloqotlari tashkil etilmokda.

Bugun dunyoda mislsiz kashfiyotlar, axborot tarqatishning yangidan-yangi usullari paydo bólib, bularning bari hayotimizni shiddat bilan qamrab olmoqda. Ushbu jarayonda dunyoqarashi, siyosiy-huquqiy madaniyati tóliq shakllanib ulgurmagan óg'il-qizlarimiz turli g'arazli maqsadlarda tarqatilayotgan axborot oqimi domiga tushib qolish ehtimoli yóq emas. Shuning uchun bolalar va yoshlarga móljallangan nashrlar faoliyatini yanada takomillashtirish, ertamiz egalarini vatanparvarlik, milliy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalash bilan bir qatorda ularni turli mánaviy tahdidlar va xurujlarning salbiy tásiralaridan himoyalashga qaratilgan chora-tadbirlarni hayotga izchil tatbiq etish, manfaatlarimizga mos keluvchi adabiyotlar bilan doimiy táminlab borishni davrning ózi taqozo etmoqda.

REFERENCES

1. Mánaviyat: asosiy tushunchalar izohli lug'ati. – T.: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2009
2. Mahmudxója Behbudiy. Tanlangan asarlar. – Toshkent: Mánaviyat, 2006.
3. Tarbiya (ota-onalar va murabbiylar uchun ensiklopediya). – T.: —Ózbekiston milliy ensiklopediyasil Davlat ilmiy nashriyoti, 2010.
4. Тажеддинова С. М., Худайбергенова Г. Ж. Формирование музыкальной культуры студентов //Молодой ученый. – 2018. – №. 47. – С. 380-382.
5. Тажеддинова С. М. Народные песни как фактор развития личности учащихся //Вестник Курганского государственного университета. – 2018. – №. 3 (50). – С. 62-62.
6. Тажеддинова С. АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ПОДГОТОВКИ МУЗЫКАНТОВ К МУЗЫКАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ //Цифровая экономика и управление знаниями: проблемы и перспективы развития: сборник научных трудов II Международной научно-практической конференции.–Киров, 2021.–245 с. – 2021. – С. 105.
7. Тажеддинова С. САМОПРЕЗЕНТАЦИЯ В ПРОЦЕССЕ ТРУДОУСТРОЙСТВА БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ МУЗЫКАЛЬНОГО ИСКУССТВА //Цифровая экономика и управление знаниями: проблемы и перспективы развития. – 2021. – С. 110-112.

8. Tajetdinova S. M. MUZIKA TÁLIMINDE AXBOROT HÁM PEDAGOGIKALIQ TEXNOLOGIYALARDAN PAYDALANIWDIŃ NÁTIYJELILIGI //Academic research in educational sciences. – 2021. – Т. 2. – №. NUU Conference 1. – С. 275-277.
9. Mnajatdinovna T. S. Pedagogical Skills in Teaching Music //JournalNX. – Т. 7. – №. 11. – С. 172-174.
10. Omarova A. SCHOOL CHEERS THROUGH MUSIC PROFESSIONAL DIRECTION //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 151-8. 8.Omarova A. SCHOOL CHEERS THROUGH MUSIC PROFESSIONAL DIRECTION //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 151-156.
11. Омарова А. ПРИМЕНЕНИЕ ИННОВАЦИОННО-ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ МУЗЫКАЛЬНОГО УРОКА.
12. Charshemov J. A REVIEW OF MARKABAY JIEMURATOV'S WORK //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 818-821.
13. Чаршемов Ж. МУСТАҚИЛЛИК ЙИЛЛАРИДА ЎЗБЕК КИНОМУСИҚАСИ //Вестник музыки и искусства. – 2023. – Т. 1. – №. 2. – С. 16-22.
14. Charshemov J. A REVIEW OF MARKABAY JIEMURATOV'S WORK //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 818-821.
15. Abdikarimova, I. (2023). ORTA AZIYADAĞÍ OYANÍW DÁWIRI. Вестник музыки и искусства, 1(2), 161–163
16. Чаршемов, Ж. (2023). МУСТАҚИЛЛИК ЙИЛЛАРИДА ЎЗБЕК КИНОМУСИҚАСИ. Вестник музыки и искусства, 1(2), 16–22
17. Charshemov J. Problems of Using Karakalpak Folklore in Composers //Vital Annex: International Journal of Novel Research in Advanced Sciences. – 2023. – Т. 2. – №. 3. – С. 270-273.
18. Abatbayeva U. INITIAL LEVEL OF STUDENTS'MUSICAL CREATIVITY DEVELOPMENT //Modern Science And Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 323-326.
19. Абатбаева У. А. Арт-Педагогические И Арт-Терапевтические Технологии, Методы Пребывания В Образовании, Формы И Инструменты //Miasto Przyszłości. – 2023. – Т. 40. – С. 496-498.
20. Tajimuratova S. FORMATION OF STUDENTS'SKILLS OF INDEPENDENT PERFORMANCE THROUGH THE TEACHING OF ART HISTORY //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 841-849.
21. Saginbaevna T. S. FORMATION OF STUDENTS'SKILLS OF INDEPENDENT PERFORMANCE THROUGH THE TEACHING OF ART HISTORY //Spectrum Journal of Innovation, Reforms and Development. – 2022. – Т. 9. – С. 386-392.
22. Sag'inbaevna T. S. Cultural Life in Uzbekistan during the Years of Independence //Spanish Journal of Innovation and Integrity. – 2023. – Т. 18. – С. 39-41.
23. Tajimuratova S. FORMATION OF STUDENTS'SKILLS OF INDEPENDENT PERFORMANCE THROUGH THE TEACHING OF ART HISTORY //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 841-849.
24. Saginbaevna T. S. Management and study of culture and art. – 2022.

25. Тажимуратова Ш. С. САНЪАТШУНОСЛИК ФАНЛАРИНИ ЎҚИТИШ ОРҚАЛИ ТАЛАБАЛАРНИНГ МУСТАҚИЛ ИШЛАШ КЎНИКМАЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ. – 2023.
26. Tajimuraova S. S. INFORMATION AND COMMUNICATIONS IN MANAGEMENT //Journal of Integrated Education and Research. – 2022. – Т. 1. – №. 5. – С. 509-511.